

235⁽¹⁷⁾

K34/12

Sotfo Totemism

pp 1-6

~~Ha~~ ^{Sotfo} 235 ^{indexes} Mahloana, A.J.
 Totemism No. 29 15 MAR 1939 2 1/2 (4/-)
 235⁽¹⁷⁾ O K34/12
 Mehuta ya batho ba ke ba tsebako ke Matebele,
 Ba-Matlala, Baxa Mahloana, Baxa Moloto, Baxa
 Makxato, Baxa Seaneho, Baxa Setumu, Baxa
 Seabi, Baxa Ramatsui, Baxa Manamela,
 Baxa Kxobe, le Baxa Mmofya. Matebele
 ba bina Tlou, Ba Matlala ba bina hlanhla-
 xane mokone se bolawe, Baxa Mahlo-
 ana ba bina kwena ya meetse, Baxa-
 moloto ke Basitua metse, Baxa
 Makxato ke Dinkwe, Baxa Seaneho
 ke Diphuti ba bina phuti, Baxa setumo ba bina
 noko, baxa Manamela ke Basitua metse, Baxa
 xa Kxobe ke ba Thokura ke Matsutsa, Matsutsa ke
 Maswatsi. Baxa Mmofya ke Mahananwa
 ba bina Thšweni. Motho yo mongwe le
 yo mongwe o hlomphe se a se binaxo.
 Baxa Seabi ke #dikolobe tšša Byatladi
 bya Mmamorela a makxoba bo ana
 kolobe, bo ana pboofolo, Baxa Ramatsui
 ke Bakwena ba metse a Pula. Matebele
 xa ba bolaye Tlou le kona xa ba e e je.
 Baxa Matlala xa ba je hlanhlaxane le kona
 xa ba e bolae, bare xe motho a ka bolaya
 hlanhlaxane o tla foufala le xe a ka eija.
 Baxa Mahloana le baxa Ramatsui xa ba
 bolae kwena le baxa Moloto le Baxa
 Manamela,

II Totemism No. 29

K34/12

235
 Bašitwa metse ke Bakwena. Baxa Makxato
 xa ba bolae Nkwe. Batlokwa ruri ba ana
 Nkwe ke bona ba Mošate. Baxa Seanoho
 ba bina Phuti, xa ba e bolae, xa ba e ije.
 Ke Barotse, ba tšwelang Bokxalaka.
 Baxa Setumu ba bina Noko, xa ba e bolaye,
 xa ba e ije. Xe motho a bina Tlou xa a lothša
 bare axe Tlou, xe a bina hlahlaxane bare axe
 Mokone, xe a bina noko xe a lothša bare axe
 noko, xe le mothokwa xa a lothša bare axe
 mothokwa, xe a bina kwena xe a lothša
 bare axe Mokwena, xe a bina kolobe xe
 a lothša ~~axe~~ ^{bare} axe kolobe, xe e le Mošitwa metse
 xe a lothša bare axe Mošitwa meetse, xoba
 axe mahlalōxa. Ke direto fela tša batho,
 xe ke le mokwena yo mongwe le yena
 e le mokwena, a ka se thuše yo mongwe
 kabaka la sereto se. Sereto ke sereto xa
 se thuše selo. Xe difane di fapanaxona
 xa se selo, ke mokwena wa kouwele
 yo mongwe le yena ke mokwena wa fauwe.
 Xe di fane di le tee xona di thušano
 di swanetše xoba xona, ka xobane ke
 bana ba motho, ba ana motho o tee.

235 Lotenu'su No. 29

K34/12

Xa xona kotlo xe motho a sa boloke mothopo
 wa xabo yena, fela xa a sa o boloke a
 diva se ba xabo waswanetseng xore base ke ba
 se dirang, a ka no tseba xore o ho hlaxelwa
 ke se seugwe xoba kotse e a cartse bexo,
 ka xo thsela molao wa mothopo wa xabo. Bakone
 xe ba ka bolaya hlanhlaxane bare ba
 ka foufala. Mokwena le yena xa a ka
 bolaya kwena a ka hwaleoto le lengwe.
 Ke di~~tho~~šošetšo fela tša xore ba seke ba
 sela molao wa mothopo wa bona; ba o
 boloke, ba o lote. Xe motho a bo laile
 hlanhlaxano ele mokone bare o tla foufala,
 ka mokwena o byalo bakone ba thšaba
 xo bolaya hlanhlaxane, ba thšaba xo foufala.
 Hlanhlaxane Mokone se bolawe. ke seema
 sa xo bolela hlanhlaxane. Hlanhlaxane ke
 nonyana, e phela dihlareng, e axa sehla^{xa}~~ra~~
 sa yona mo sehla^{ka}reng sa mošo^{ka}
 mabyang. xa se nonyana e bonang e
 hlalefile, ke nonyana e bonalang e
 le setlatlana. (setlatlana = setlaela)
 Eja mabele le mebo ko ya mabele, le
 dithoro tša mabele le tša mabyang.
 Kwena ke mokxaditswane wa meetse,

IV Totemism No. 29.
235

K34/12

Batho ba fane setee ba ka lotana x~~e~~ ele ba
mpa, fela xe e le ba setsiba baka se lotane.
Ba setsiba ke xe ba tswetswe ke monna
di letee ~~mabomma~~ ba bona ba ~~e~~ ba xo
šele. Ba mpa ke xe ba tswetswe ke mosad
o tee feela. Bana ba mpa ba lotana
kudu ka matla. Moano ke moano o xo šele,
batho ba difane di šele xa ^{ba} tšealane,
le xe ba ana phoofolo etee. Batau bare
xa ba tš~~e~~^{we}, ba swana le tau, ba boxake,
kxale batho ba ba binaxo tau xa ba
tšerwe. Xe ba tšerwe ba be rutla mahlako
ka mafuri, bare tau e tsene, ka
xobane tau xa ke e tsena ka
kxorwana e tsena ka mafuri, ka moraxo
xa lešaka. Xe batho ba bangwe ba bina
tlov, bangwe ba bina kwenq, ba no bonana
byalo ka batho fela. Le xe batho ba bina.
mothopo o tee, fela difane di sa swane,
xa ba thušane ka solo, xe e se xe ba
ka kxotsana, ba tš~~e~~^elana, xona ba ka
thušana. Xe bangwe ba bina Tlov, bangwe ba
bina thšweni, ba ka no tšeelana xe ba tlwana.
Mothopo xa o xanthš~~e~~ xo tšeelana, bare
kxomo hlakanya moloko.

V Totemism No 29

K34/12

235
 Kxomo hlakanya meloko, ke xore le xe ba sa
 tsebane, fela ka ba ka la kxomo xe ba
 nyalelane, ba tla hlakana ba tsebana.
 Xe ba enwa mabyalwa ba a nwelana
 mabyalwa, fela xa ba robale felo xotee,
 Ba ka no robale felo xotee xe metse ya bona
 e batamelane, xa ba xanane, xo xanexa.
 Batau, ba binaxo tau, xore bona xa ba
 tšere, ba swana letau, ba boxale, ba
 a šiiša. Mothopowa kxoši a ya xedišwa,
 xe ka bona ba ba binaxo mothopowa
 kxoši bare ke bona benye mabu.
 Le mo byalweng xo kxelwa bona pele
 ba taxwa. Pele xomwa monye byalwa,
 ka moraxo a kxelela ba mošate.
 Xe ba bina tlo u bare Tlou Morena! Tlou
 morena! xela a metša. Xe a bina
 kwena bare kwena Morena! kwena
 morena! Ba veta moxolo wa xaxwe xela
 are kwidi! kwidi! a metša. Ba a
 lothša ka moka, ba phaphatha diatla,
 bare xa di wele ka madiba a tšona
 ba mo veta. Xe xo enwa monye byalwa
 pele ore ke tloša sehla; xore batho-
 ba se belaele xore o thšetše mpholō
 ka byalweng.

VI Totemism No. 29
235

X34/12

Mothopa ka a fetošē moano wa xaxe,
 xe motho a ana moano, o ana o bexo
 o anwa ke ke bo Rakxoloaxe. Ke moano wabo,
 lešika labo kamoka le ana moano ouwe
 Ba Hoxa +loxana le moano ouwe xo Hoxa
 xo thlolexeng xa bona. Moano ke sereto
 fela sa xo reta motho. Batho ba xo bina
 thlanthlaxane, ba bina thlanthlaxane ke
 bakone, xa ba fotore, bangwe ke ba
 bina phiri le bona ke bakone, ke ba
 xa Dikxale, ba xa Maremakatsaka.
 Maremakatsaka ke Morena wa xa
 Dikxale o bina phiri ke mokone.
 Xe ba le kxorong ya mošate, kamoka
 ba bina se se binaxo ke kxoši,
 xe are dumang diphiri, bare xoooo!
 kamoka xa bona. Ba tla kxona ba
 tšura makxao, kxao, xela ba tšwile ka
 kxorong ya mošate, kxoši xa e xapeletše batho
 xore ba bine se se binaxo. Yo mongwe le
 yo mongwe o bina phofofo ye e rataxo
 ke yena, ye bexo e binwa ke bo
 Rakxoloaxe.

From A.J. Mahloana
 Karlsruhe P. Bag,
 via P.P. Rust

end s 235